УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

Борисенко С.І.
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ВЛАСНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ ТА ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ… 198

Дюкарєв М.В.
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ……... 202

Лисенко Б. О., Куцик К. В.
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ЯК ГАРАНТІЯ ПРАВОПОРЯДКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ……. 205

Бунчужна В.Є., Логінова М.В.
НІКЧЕМНІ ПРАВОЧИНИ ТА ЇХ ПРАВОВІ НАСЛІДКИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ……. 208

Лежнєва Т.М., Черноп'ятов С.В.
ЗАХОДИ СУДУ ЩОДО ПРИМИРЕННЯ ПОДРУЖЖЯ У ПРОЄКТІ ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (№ 15150)…….. 211

Черноп'ятов С.В., Лежнєва Т.М.
ТРИВАЛІСТЬ ВІДСУТНОСТІ НА РОБОТІ ЯК КВАЛІФІКУЮЧА ОЗНАКА ПРОГУЛУ: НОВЕЛИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ……... 215

Шевченко А.А., Біла А.В.
СПАДКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ У ПРАКТИЦІ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО СУПРОВОДУ……. 219

Буряк Д.М., Біла А.В.
ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ЮРИСТА ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПРАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……. 222

Біла А.В., Векшин І.І.
ЗАХИСТ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ПОРЯДКУ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА: ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ……..... 225

Біла А.В., Коссович А.О.
ЗЕМЕЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ…….. 229

Танких Д.В., Булгакова Ю.М.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМ ЕКСТРЕНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ……... 231

роботодавця на підставі п. 4 ч. 1 ст. 40 КЗпП України. Рішення, внесені до ЄДРСР, з 2023 року до квітня 2026 року / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного цивільного суду департаменту аналітичної та правової роботи / Відпов. за вип.: суддя ВС у КЦС Шипович В. В. Київ, 2026. 34 с.

5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

6. Рішення Конституційного суду України від 30.05.2001 № 7-рп/2001 у справі № 1-22/2001. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01

7. Сімутіна Я.В. Юридичні факти в механізмі правового регулювання трудових відносин : дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ. 2018. 463 с.

8. Жернаков В.В. Відповідальність за прогул: проблеми регулювання. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3 (74). С. 171–178.

9. Зеленський В.М. Проблеми правового регулювання припинення трудових правовідносин в Україні : дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ. 2021. 509 с.

10. Кравцов Д.М. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця у разі порушення працівником своїх трудових обов'язків за проектом Трудового кодексу України. *Право та інновації*. 2017. № 2 (18). С. 55–62.

11. Проєкт Трудового кодексу України № 14386 від 15.01.2026 (редакція 19.01.2026). URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69516 ; https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/pubFile/3275426

Шевченко Андрій Андрійович
здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету
Біла Альона Валеріївна
старший викладач кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID: 0000-0002-8271-8539

СПАДКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ У ПРАКТИЦІ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО СУПРОВОДУ

У сучасних умовах глобалізації, активізації міграційних процесів, європейської інтеграції України та збільшення кількості громадян, які проживають, працюють або володіють майном за кордоном, особливої актуальності набувають спадкові правовідносини, ускладнені іноземним елементом. Забезпечення права особи на спадкування є складовою конституційних гарантій права власності та права на судовий захист [1]. Зазначена категорія справ характеризується підвищеною складністю правового регулювання, оскільки передбачає необхідність визначення

компетентної юрисдикції, встановлення застосовного права, визнання та виконання іноземних рішень, а також забезпечення належного захисту прав спадкоємців у транскордонних правовідносинах. У цьому контексті важливого значення набуває діяльність юридичних клінік закладів вищої освіти, які сприяють реалізації права особи на отримання правової допомоги та доступ до правосуддя [4].

Актуальність дослідження обумовлена зростанням кількості спадкових спорів, ускладнених іноземним елементом. Аналіз правозастосовної практики свідчить, що іноземний елемент у спадкових правовідносинах може проявлятися через особу спадкодавця або спадкоємця, які є іноземними громадянами чи постійно проживають за межами України, через знаходження спадкового майна на території іншої держави або через виникнення юридичного факту смерті спадкодавця за кордоном. За таких обставин виникає необхідність застосування колізійних норм міжнародного приватного права та врахування особливостей міжнародного співробітництва у сфері спадкування [3].

Відповідно до статті 70 Закону України «Про міжнародне приватне право» спадкові відносини регулюються правом держави, в якій спадкодавець мав останнє місце проживання, якщо інше не передбачено законом або заповітом [3]. Водночас згідно зі статтею 71 зазначеного Закону спадкування нерухомого майна визначається правом держави місцезнаходження такого майна (*lex rei sitae*) [3]. Отже, законодавець закріплює диференційований підхід до визначення застосовного права, що, своєю чергою, нерідко породжує колізії законодавства різних держав та ускладнює реалізацію спадкових прав.

Право на спадкування та порядок його реалізації регламентуються також положеннями Цивільного кодексу України, який визначає підстави спадкування, коло спадкоємців, порядок прийняття спадщини та оформлення спадкових прав [2]. Водночас правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом не обмежується виключно національним законодавством. У практичній діяльності нерідко виникає необхідність легалізації або апостилювання документів, отриманих за кордоном, підтвердження дійсності іноземних заповітів та використання документів іноземного походження у нотаріальному та судовому провадженні.

У зазначених правовідносинах юридичні клініки виконують важливу соціально-правову функцію. Зокрема, вони здійснюють первинне консультування щодо визначення компетентної юрисдикції та застосовного права, надають допомогу у підготовці документів для оформлення спадкових прав, сприяють легалізації та апостилюванню документів, готують процесуальні документи для звернення до суду, а також забезпечують правовий супровід соціально вразливих категорій осіб [4]. Особливої актуальності така діяльність набула в умовах воєнного стану, коли значна кількість громадян України перебуває за межами держави та стикається з труднощами реалізації спадкових прав.

Судова практика підтверджує складність правозастосування у сфері спадкових правовідносин з іноземним елементом. Так, у постанові Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 13 березня 2023 року у справі № 398/1796/20 було сформульовано правовий висновок щодо необхідності застосування положень Закону України «Про міжнародне приватне право» у випадках, коли у спадкових правовідносинах наявний іноземний елемент [5]. Суд наголосив, що факт смерті спадкодавця за кордоном є юридично значущою обставиною для визначення порядку реалізації спадкових прав та застосування відповідних колізійних прив'язок.

Крім того, у практиці Верховного Суду порушувалося питання реалізації права іноземців на обов'язкову частку у спадщині. Аналіз відповідних правових позицій свідчить про необхідність врахування законодавства держави громадянства спадкоємця при визначенні його правового статусу та наявності підстав для реалізації спадкових прав. Такий підхід демонструє складність взаємодії різних правових систем та необхідність комплексного застосування норм матеріального і колізійного права.

Варто зазначити, що одними з найпоширеніших проблем, з якими стикаються клієнти юридичних клінік, є затримки з отриманням документів з іноземних реєстрів, невідповідність форми заповіту вимогам законодавства різних держав, спори щодо визначення кола спадкоємців, питання оподаткування спадкового майна та виконання зобов'язань спадкодавця за кордоном. Крім того, на практиці нерідко виникають труднощі з поданням заяв про прийняття спадщини особами, які постійно проживають за межами України. У таких випадках юридичні клініки надають консультативну допомогу щодо оформлення довіреностей, підготовки документів для подання через консульські установи або засобами поштового зв'язку.

Аналіз діяльності юридичних клінік дозволяє дійти висновку про необхідність удосконалення механізмів правового супроводу спадкових справ з іноземним елементом. З цією метою доцільним видається розроблення спеціалізованих методичних рекомендацій щодо ведення таких категорій справ, розширення співпраці з нотаріусами, консульськими установами, центрами безоплатної правової допомоги та громадськими організаціями, впровадження практикоорієнтованих форм навчання, зокрема моделювання судових процесів з міжнародного приватного права, а також використання сучасних цифрових платформ для транскордонного документообігу.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному розгляді юридичних клінік як складової механізму забезпечення доступу до правосуддя у сфері спадкових правовідносин, ускладнених іноземним елементом. Запропонований підхід дозволяє розглядати клінічну юридичну освіту не лише як засіб формування професійних компетентностей майбутніх правників, а й як ефективний інструмент захисту майнових прав громадян в умовах транскордонної мобільності населення.

Таким чином, проведене дослідження дає підстави стверджувати, що спадкові правовідносини з іноземним елементом належать до найбільш

складних категорій приватноправових відносин, оскільки потребують комплексного застосування норм національного законодавства та міжнародного приватного права [2; 3]. За таких умов юридичні клініки виступають важливим інституційним механізмом забезпечення доступу до правової допомоги та ефективного захисту спадкових прав громадян [4]. Подальший розвиток цього напряму клінічної юридичної освіти сприятиме вдосконаленню правозастосовної практики, підвищенню рівня правової культури населення та посиленню гарантій реалізації права на спадкування в умовах сучасних глобалізаційних процесів [1; 4].

Список використаних джерел та літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 20.05.2026).
2. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 25.05.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення: 25.05.2026).
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. Дата оновлення: 31.10.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text (дата звернення: 21.05.2026).
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. Дата оновлення: 25.05.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text (дата звернення: 20.05.2026).
5. Постанова Верховного Суду від 13.03.2023 у справі № 398/1796/20. IPEX: веб-сайт. URL: https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=109871518 (дата звернення: 25.05.2026).

Буряк Дар'я Миколаївна
здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету
Біла Альона Валеріївна
старший викладач кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID: 0000-0002-8271-8539

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ЮРИСТА ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПРАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах трансформації правової системи України, посилення ролі професійної етики та стандартизації юридичної діяльності в контексті євроінтеграційних процесів особливої актуальності набуває проблема визначення етичних засад зовнішнього вигляду юриста. Зовнішній вигляд правника у цьому контексті слід розглядати не як другорядний елемент індивідуальної самопрезентації, а як складову професійної деонтології, що